

Številka: Up-2698/07-19

Datum: 22. 5. 2008

O D L O Č B A

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi Cilke Potokar, Grosuplje, na seji 22. maja 2008

o d l o č i l o:

Sodba Višjega sodišča v Ljubljani št. II Cp 3842/2006 z dne 14. 2. 2007 se razveljavi in se vrne Višjemu sodišču v novo odločanje.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Sodišče prve stopnje je zaradi zastaranja zavrnilo tožbeni zahtevek za izročitev kmetijskega zemljišča v last in posest ter izstavitve zemljiškoknjižne listine. Višje sodišče je zavrnilo pritožbo. Odločitev temelji na stališču, da ravnanje tožene stranke ni pretrgalo zastaranja in da tožena stranka tudi ni pisno priznala zastarane obveznosti.

2. Z odločitvijo sodišč se pritožnica ne strinja. Trdi, da je tožena stranka (oziroma njen pravni prednik) z vsakoletnim plačevanjem odškodnine pripoznala dolg, s čimer je bilo zastaranje pretrgano. Če bi sodišče menilo, da je do zastaranja prišlo, pa je po mnenju pritožnice tožena stranka zastarano obveznost pripoznala pisno. Sodiščema očita, da nista upoštevali vseh dokazov, da nista odgovorili na bistvene tožbene oziroma pritožbene navedbe in da sta sodbi neobrazloženi, odločitev pa očitno napačna in pristranska. Zatrjuje tudi odstop od ustaljene sodne prakse. Pritožnica v ustavni pritožbi zatrjuje kršitev 14., 22., in 23. člena Ustave.

3. Senat Ustavnega sodišča je ustavno pritožbo s sklepom št. Up-2698/07 z dne 27. 2. 2008 sprejel v obravnavo. O sprejemu ustavne pritožbe v obravnavo je Ustavno sodišče na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – ur. p. b. – v nadaljevanju ZUstS) obvestilo Višje sodišče v Ljubljani. Na podlagi drugega odstavka 56. člena ZUstS je bila ustavna pritožba poslana nasprotni stranki v pravnem postopku, ki nanjo ni odgovorila.

B.

4. Iz dejanskih ugotovitev sodišča prve stopnje izhaja, da je pravni prednik pritožnice s pravnim prednikom tožene stranke leta 1964 sklenil pogodbo, s katero je v družbeno lastnino izročil svojo nepremičnino, sopogodbenik pa se je zavezal najkasneje po 15 letih od sklenitve pogodbe prepustiti v last in posest drugo bremen prosto ustrezno zemljišče (oziroma izplačati ustrezno odškodnino), do izpolnitve te obveze pa se je zavezal plačevati letno odškodnino. Do izročitve druge nepremičnine v pogodbeno določenem 15-letnem roku ni prišlo, nasprotna pogodbeni stranka pa je tudi po izteku tega roka do vključno leta 1996 (torej še 17 let po izteku pogodbenega roka) nadaljevala z vsakoletnim plačevanjem odškodnine. Ko so na podlagi zakona kmetijska zemljišča prešla na Sklad

kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, je ta prenehal s plačevanjem letne odškodnine, s pritožnico pa naj bi se še naprej dogovarjal o možnostih naknadne izvršitve pogodbe o menjavi.

5. Pritožnica je leta 2000 vložila tožbo na izpolnitev pogodbe, tožena stranka pa je ugovarjala, da je obveznost zastarala. Temu je sledilo tudi sodišče prve stopnje, ki je zavzelo stališče, da letnih plačil odškodnine ni mogoče šteti za priznanje dolga v smislu 31. člena takrat veljavnega Zakona o zastaranju terjatev (Uradni list SFRJ, št. 40/53 in nasl. – v nadaljevanju ZZT). Po tej določbi se zastaranje pretrga takrat, ko dolжник pripozna dolg, kar lahko stori ne le z upniku dano izjavo, temveč tudi posredno, tako da kaj plača na račun, plača obresti ali da zavarovanje. Po presoji sodišča prve stopnje iz pogodbe za toženo stranko izhaja obveznost izročitve v last in posest bremen prostega zemljišča tožeči stranki, s plačilom letnih odškodnin pa je tožena stranka izpolnjevala drugo obveznost po pogodbi; tega zato ni mogoče šteti kot pripoznavo osnovnega dolga. Drugače kot sodišče prve stopnje, je Višje sodišče štelo obveznost za izročitev nadomestnega zemljišča in plačilo odškodnine za enovito obveznost, zato naj zastaranje ne bi moglo teči posebej za izročitev zemljišča in posebej za plačilo odškodnine. Pojasnilo je, da se je zastaralni rok iztekkel leta 1989 in da "plačevanje odškodnine ves čas od leta 1964 in tudi po letu 1989 zastaranja ni moglo pretrgati. Do leta 1989 je obveznost obstajala in je bila iztožljiva; ... plačevanje odškodnine po letu 1989 pa ni moglo pretrgati zastaranja, ker je zastaranje tedaj že nastopilo."

6. Pritožnica v ustavni pritožbi zatrjuje tudi očitno napačnost izpodbijane odločbe. Sprejem odločitve, ki je tako očitno napačna in brez razumnih pravnih argumentov, da jo je mogoče šteti za arbitrarno, pomeni kršitev pravice do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave. Ustavno sodišče je zato izpodbijano odločitev preizkusilo z vidika morebitne kršitve te pravice. Obe sodišči sta sicer odločili, da je obveznost zastarala, vendar je Višje sodišče v tem delu svojo odločitev gradilo na drugem izhodišču kot sodišče prve stopnje. Ustavno sodišče je zato z vidika očitne napačnosti preizkusilo le sodbo Višjega sodišča.

7. Pritožnica je v pritožbi obširno utemeljevala, da sta obveznost izročitve nadomestnega zemljišča in obveznost vsakoletnega plačila odškodnine zaradi odložene izpolnitve prve obveznosti med seboj tako povezani, da ju ni mogoče obravnavati ločeno, in da je bilo zato z vsakim plačilom odškodnine zastaranje pretrgano. Višje sodišče je sicer drugače kot sodišče prve stopnje izhajalo iz stališča, da gre za enovito obveznost. Štelo je, da zastaranje ni moglo teči posebej glede obveznosti izročitve zemljišča in glede obveznosti plačevanja vsakoletne odškodnine oziroma, da z zastaranjem obveznosti izročitve zemljišča zastara tudi obveznost plačila odškodnine. Ob takšnem izhodišču pa se zaključek, da redno, vsakoletno plačevanje odškodnine po poteku pogodbeno določenega zastaralnega roka za izpolnitev obveznosti (torej znotraj teka zastaralnega roka, ko je obveznost obstajala in bila tudi še iztožljiva) ni pretrgalo zastaranja, logično ne izide. Ustavno sodišče ne vidi nobenih razumnih (pravnih) argumentov, zakaj ob jasni in nedvoumni določbi 31. člena ZZT in ob pravni oceni Višjega sodišča, da gre v obravnavanem primeru za enovito obveznost, vsakoletno plačevanje odškodnine ne pretrga zastaranja. Odločitev brez razumnih argumentov, sprejetih v pravni znanosti, iz katere ni mogoče razbrati razlogov zanjo, pa je mogoče šteti za arbitrarno. Zato je bila s sodbo Višjega sodišča pritožnici kršena pravica iz 22. člena Ustave.

8. Zato je Ustavno sodišče izpodbijano sodbo Višjega sodišča v Ljubljani razveljavilo in zadevo vrnilo temu sodišču v novo odločanje. V ponovljenem postopku bo moralo Višje sodišče upoštevati razloge iz te odločbe.

9. Ker je Ustavno sodišče razveljavilo izpodbijano sodbo Višjega sodišča zaradi ugotovljene kršitve pravice do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave, se ni spuščalo še v presojo pritožničnih navedb o drugih kršitvah človekovih pravic.

C.

10. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednik Jože Tratnik ter sodnice in sodniki dr. Mitja Deisinger, mag. Marta Klampfer, mag. Marija Krisper Kramberger, mag. Miroslav Mozetič, Jasna Pogačar, dr. Ciril Ribičič in Jan Zobec. Odločbo je sprejelo soglasno.

Jože Tratnik l.r.
Predsednik